

Mimořádná inflace roku 2022 drtila v Česku hlavně střední třídu

 svobodny-svet.cz/mimoradna-inflace-roku-2022-drtila-v-cesku-hlavne-stredni-tridu

17. května 2023

LUKÁŠ KOVANDA

Zjišťuje studie zveřejněná ČNB. Bohatství z Česka plynulo zejména do zahraničí a na účty bohatých, kteří těžili z vyvolání „válečné atmosféry“.

Za současnou mimořádnou inflaci platí v Česku hlavně střední třída. Její životní úroveň padá opravdu výrazně, a to na rozdíl od nejchudších a nejbohatších vrstev.

Za využití nové statistiky subsektorů domácností k takovému závěru dospívá studie čerstvě zveřejněná na stránkách České národní banky ([zde](#)). Přelomově propojuje mikroekonomická šetření s národními účty.

Studie si hned v začátku klade zásadní otázku. Jak je možné, že česká ekonomika loni rostla reálně (tedy v očištění o inflaci) o 2,5 procenta, ale životní úroveň lidí se propadla nejvíce v historii. Vždyť jejich reálné výdělky (tedy rovněž očištěné o inflaci) spadly o dějinně rekordních 7,5 procenta!

Jednoduše řečeno, zatímco ekonomika jako celek solidně bohatla, **lidé dramaticky chudli. Jak je to možné?**

Ze dvou klíčových důvodů.

Zaprvé, obrovská část bohatství, které vytvářejí lidé v Česku, mizí za hranice. Zejména ve formě stovek miliard korun dividend.

Zadruhé, ne úplně všichni lidí dramaticky chudli. Loni totiž navíc vedle odlivu stovek miliard dividend došlo k výraznému navýšení podílu zisků firem na celkovém výkonu ekonomiky. Četné firmy a podniky totiž z velké části fabulativně využily narativu mimořádné situace, dané válkou na Ukrajině a jejími ekonomickými dopady, aby si navýšily své zisky a marže vysoko nad rámec objektivního nárůstu nákladů. Podstatnou složkou obecné inflace tak loni byla takzvaná maržová inflace, resp. inflace zisků firem.

Prostor maržové inflaci z velké části nechtěně otevřeli i mnozí politici, kteří proklamacemi typu té, že i „Česko je ve válce“ celou loňskou situaci dramatisovali. Chtěli tak burcovat veřejnost a zároveň vyslat signál mezinárodní scéně, jenž měl přesvědčivě ozřejmit, na čí straně Česko stojí. Jenže tím současně dodali celé situaci právě na jisté dramatickosti a naléhavosti, takže vyburcovaná, ale i vystrašená veřejnost byla ochotna firmám a podnikům tolerovat abnormální navýšení marží a zisků. Takové, které by jinak běžný konkurenční boj a standardní hospodárnost a spotřebitelská obezřetnost řadového zákazníka nepřipustily.

Maržová, resp. zisková inflace není jen českým fenoménem. Hovoří o ní například analytici největší švýcarské banky UBS (viz [zde](#)). V Česku ale tento fenomén evidentně rozbujel více než leckde jinde.

Z důvodu maržové inflace tak loňský růst nákladů, například v podobě dražších energií, zaplatili řadoví spotřebitelé. Výrobci, firmy či podniky – včetně třeba čerpadlářů, obchodních řetězců nebo energetických podniků – si tak mohly kompenzovat ziskově slabší

covidové roky. Jinými slovy, firmy a podniky loni dokázaly přenést dražší energie a další navýšené náklady na spotřebitele, a ještě navíc si přitom zvýšit vlastní marže a zisky.

Nejvyšší inflace za posledních několik desetiletí tudíž loni drtila hlavně střední třídu. Ta se totiž příliš nemá, jak bránit. Za její životní úroveň nebojuje vlivný neziskový sektor, jehož doménou je pomoc těm sociálně nejzranitelnějším. Tito nejchudší loni dokonce z velké části zůstali „na svém“, zjišťuje již zmiňovaná studie.

Pohoršila si sice pětina těch zcela nejchudších domácností, tedy samostatně žijící důchodci (zejména tedy důchodkyně) s nízkými penzemi nebo samoživitelé či nezaměstnaní. Ale tato skupina si pohoršila stále méně, než o kolik přišla střední třída, na niž nejvíce dopadl zmíněný historicky rekordní pokles reálných výdělků, o oněch 7,5 procenta.

Nejbohatší lidé pak zůstali rovněž z velké části uchráněni, podobně jako ti nejchudší. Mají totiž dividendové příjmy díky vlastnictví akcií firem a podniků, které těžily ze zmíněné maržové, resp. ziskové inflace. Bohatí lidé také často pronajímají nemovitosti, jichž vlastní více. Využili tak – jako firmy a podniky – fabulativního narativu a „válečné atmosféry“ ve společnosti. A zvýšili nájemné v pronajímaných nemovitostech – pronajímaných zhusta střední třídě – nad rámec objektivního růstu nákladů.

Mimořádná inflace loňského roku tak ve výsledku znamenala nejen výrazné obecné zdražování. Ale také – a zejména – obrovský přesun bohatství. Jednak za hranice republiky, jednak od středních vrstev k již bohatým lidem, tedy například k vrcholným manažerům firem a podniků či k jejich akcionářům. Ti všichni těžili z fenoménu maržové, resp. ziskové inflace, která naopak dosud nejdramatičtěji v historii ČR srazila životní úroveň právě středních vrstev.

■ ■ ■ ■ ■ (3 votes, average: 4,67 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

